

ZATERDAG 26 NOVEMBER 2005: LEZINGEN EN DETERMINEERDAG IN NATURALIS

Naturalis en de Nederlandse Malacologische Vereniging slaan de handen ineen en zullen onder de titel "Schelpen- en slakkendag in Naturalis" een lezingen- en determineerdag organiseren in Naturalis. Wij nodigen alle leden van harte uit deze dag bij te wonen. Naast de leden van de NMV hopen we ook een groter publiek kennis te laten maken van de verschillende facetten van de malacologie. Het bereiken van deze groep zal gaan via folders, posters en andere communicatie middelen die het Naturalis team van het Natuur Informatie Centrum gaat inzetten.

De volgende lezingen worden in het Auditorium gehouden:

Dr. Ruud Bank: *Weekdieren op het internet: websites over schelpen en slakken* (11:00 – 11:30 uur)

Op het internet zijn vele gegevens te vinden over schelpen en slakken. Niet alleen over Nederland, maar ook wereldwijd. Tijdens deze lezing zal een demonstratie gegeven worden van een aantal websites, wat u

op deze websites kunt vinden, en hoe u bijvoorbeeld vanuit deze websites zelf plaatjes kunt halen voor eigen presentaties of werkstukken.

Drs. Frank Wesselingh: *Fossiele schelpen van de Nederlandse stranden en zeegaten* (12:00 – 12:30 uur)

In Nederland spoelen op verschillende plaatsen langs de kust veel fossiele schelpen aan. Deze fossiele schelpen variëren in ouderdom: afkomstig uit de ijstijd tot enkele miljoenen jaren oud. In de lezing wordt ingegaan op de belangrijkste vindplaatsen, de herkomst van de fossiele schelpen, en het belang van onderzoek naar dit fenomeen.

Dr. Wim Backhuys: *Rumphius (1627-1702): de blinde ziener van Ambon* (13:00 – 13:30 uur)

Rumphius monsterde aan bij de Verenigde Oostindische Compagnie en werd gestationeerd op het Indonesische eiland Ambon als koopman. Hij verdiepte zich daar uitvoerig in de flora en fauna, zelfs toen hij blind werd. Zo schreef en illustreerde hij het boek

“D’Amboinsche rariteitkamer” met daarin vele schelpen, en dat drie jaar na zijn dood in 1705 verscheen. In de lezing wordt ingegaan op dit unieke boek en op een recente expeditie die de verschillende plaatsen bezocht waar Rumphius zich ophield.

Rob Vink: *Nerieten: slakken uit het Nederlandse zoetwater tot tropische zeeën* (14:00 – 14:30 uur)

Nerieten zijn slakken met een meest bontgekleurd huisje. Ze leven in zoet-, brak en zeewater en komen over de hele wereld voor. De auteur gaat in op zijn verzamelreizen, en beschrijft o.a. hoe hij sommige soorten heeft verzameld in gebieden waar krokodillen of grote spinnen leven.

Piet van Pel: *De wondere wereld van de schelpen* (15:00 – 15:30 uur)

De spreker neemt u niet alleen mee naar de kust van Nederland, maar ook die van Nieuw Guinea, West Indië en Australië. Naast schelpen worden ook onderwater opnames getoond, die het milieu laten zien waar de schelpen leven. De spreker heeft vele reizen gemaakt: aangemonsterd bij de marine heeft hij grote delen van de wereld bezocht.

Prof. dr. Edi Gittenberger: *Ijstijden en het overwinteren van landslakken in de Alpen* (16:00 – 16:30 uur)

Tijdens de ijstijden bleven een aantal bergtoppen in de Alpen ijsvrij. Hoog in de bergen leven nog steeds landslakken die relict zijn uit die ijstijden. In deze lezing wordt ingegaan op recent onderzoek van Naturalis naar deze opmerkelijke landslakken.

In het Atelier zijn de volgende activiteiten te bezoeken:

Determineren van schelpen

Er zullen van de Nederlandse Malacologische Vereniging en van Naturalis meerdere specialisten aanwezig zijn die uw strandvondsten (wereldwijd) of land- en zoetwaterslakken (Europa) op naam brengen. Ook kleine schelpen kunt u meenemen: er zijn verschillende binoculaires aanwezig, en u kunt schelpen onder een vergrotend beeldscherm leggen zodat u het nog beter kunt zien. Voor de Nederlandse land- en zoetwaterslakken demonstreren wij de zogenaamde “zoekkaarten”, waarmee u snel de soorten op naam kunt brengen. De ontwerper van deze zoekkaarten is aanwezig (Rykel de Bruyne); hij is tevens auteur van een aantal boeken over schelpen. Als u zo’n boek heeft is dit DE kans om het te laten signeren door de auteur!

Aanwezige specialisten zullen o.a. zijn: Ruud Bank, Rykel de Bruyne, Henk Dekker, Joop Eikenboom, Edi Gittenberger, Henk Menkhorst, Piet van Pel, Jan Johan ter Poorten, en Frank Wesselingh. Neem uw vondsten dus mee.

Andere activiteiten in het Atelier

- * Hans Adema zal aan de hand van een referentiecollectie van Naturalis iets vertellen over schelpen verzamelen (hoe, wat, waar?) en het aanleggen van een collectie. De presentaties duren ongeveer 45 minuten. Start: 12 uur en 2 uur.
- * Er zullen meerdere computers aanwezig zijn, waarmee we u op internet websites over schelpen kunnen laten zien. Shirley Jaarsma geeft u wegwijs over een mede door haar ontwikkeld programma om schelpen op naam te brengen.
- * Voor kinderen is er een speciaal schelpenonderzoek activiteit met diploma na afloop (georganiseerd door Alice van Duijn).
- * Er wordt een tafel uitgeruimd door de museumwinkel met daarop nieuwe schelpenboeken die te koop zijn. Verder zal er een boekenstand van Wim Backhuys zijn waar oude en nieuwe boeken over schelpen kunnen worden gekocht.
- * Er worden schelpen tegen een geringe vergoeding te koop aangeboden uit de collectie van Nico Kool.
- * De Nederlandse Malacologische Vereniging zal met een informatiestand klaar staan om inlichtingen te geven over haar vereniging.
- * In de bibliotheek van Naturalis worden in de vitrine enkele oude (zeldzame) schelpenboeken uitgesteld, zoals het boek van 1705 van Rumphius waar een van de lezingen over gaat.

Waar en wanneer?

Zaterdag 26 november 2005 van 11:00 tot 17:00 uur.
Naturalis (Darwinweg 2, Leiden, Tel. 071-5687600, www.naturalis.nl).

Het museum is op loopafstand van het NS station.

De toegang tot deze schelpen en slakkendag in het Auditorium en Atelier (begane grond; achter het restaurant en achter de museumwinkel) is gratis. Aanmelden is niet nodig. Als u daarnaast het museum wilt bezoeken, dient u de normale toegangsprijs te betalen.

